

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1081/2006”

KOM(2011) 607 (lõplik) – 2011/0268 (COD)

(2012/C 143/16)

Raportöör: **Xavier VERBOVEN**
Kaasraportöör: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

27. oktoobril 2011 otsustas Euroopa Liidu Nõukogu ja 25. oktoobril 2011 Euroopa Parlament vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1081/2006”

COM(2011) 607 final – 2011/0268 (COD).

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon võttis arvamuse vastu 25. jaanuaril 2012.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 487. istungjärgul 22. ja 23. veebruaril (22. veebruari istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 217, vastu hääletas 5, erapooletuks jäi 7.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ning solidaarsuse põhimõtted on sedastatud asutamislepingutes ning need on rahvaste, kodanike ja piirkondade integratsiooni kaks kõige tähtsamat sammast. Euroopa Sotsiaalfond (edaspidi sotsiaalfond) kui Euroopa põhiline finantsvahend inimressurside toetamiseks aitab jätkuvalt kaasa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamisele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 162.

1.2 Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus peab olema jätkuvalt Euroopa 2020. aasta strateegia keskmes. Ka kõiki kodanikuühiskonna osalisi, sh vabatahtliku töö tegijaid tuleb tunnustada kui olulisi tegureid Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisel, asjaolu, mida toetatakse ka nõukogu 3. oktoobri 2011. aasta järeldustes⁽¹⁾.

1.3 Komitee toetab seda, et vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 10 peaks sotsiaalfondist rahastatavate prioriteetide elluviimine aitama võidelda diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ning toetama ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist tulenevate kohustuste täitmist muu hulgas seoses hariduse, tööhõive ning juurdepääsetavusega.

1.4 Euroopa Sotsiaalfond peab olema eelistatud vahend Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide elluviimiseks, eelkõige tööhõive, hariduse, sotsiaalse kaasatuse ja vaesuse vastu võitlemise eesmärkide puhul. Fond peab toetama liikmesriikide poliitikat koostööpartnerite ja riiklike reformikavade raames. Komitee leiab, et riiklikud reformikavad peaksid muu hulgas sisaldama kõige haavatavamate ühiskonnarühmade, nt noorte, naiste, sisseerandajate, pikaajaliste töötute, eakate, puuetega inimeste (et riiklikud reformikavad täidaksid ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist tulenevaid kohustusi) ja rahvusvähemuste sotsiaalse kaasatusega seotud eesmärke, aga ka vahe-eesmärke Euroopa 2020. aasta strateegias sätestatud põhieesmärgi – vaesuses elevate inimeste arvu vähendamine 2020. aastaks 20 miljoni võrra – saavutamiseks.

1.5 Euroopa Sotsiaalfondi prioriteet on ja peab ka edaspidi kõikides ELi piirkondades olema eelkõige kõige haavatavamate ühiskonnarühmade – noorte, naiste, sisseerandajate, pikaajaliste töötute, eakate, puuetega inimeste ja rahvusvähemuste – tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse edendamine (eelkõige tööhõive kaudu). Vähemalt 40 % kõigist sotsiaalfondi vahenditest igas liikmesriigis tuleb eraldada temaatilise eesmärgi „tööhõive ja tööjõu liikuvuse parandamine” saavutamiseks.

1.6 Komitee pooldab rõhuasetust sotsiaalsele innovatsioonile ja võimalusi toetada projekte sotsiaalrajatuse, sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalsete ettevõtete valdkonnas.

⁽¹⁾ Tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervishoiu ja tarbijaküsimuste nõukogu 3114. kohtumine Luksemburgis 3. oktoobril 2011, punkt 12.

1.7 Investeeringute suurendamine taristute, piirkondliku konkurentsivõime ja ettevõtete edendamise peab käima koos jätkusuutlike töökohtade loomist toetavate meetmetega, mis on seotud tööturupoliitika, hariduse ja koolituse, sotsiaalse kaasatuse, töötajate, ettevõtete ja ettevõtjate kohanemisvõime ning haldussuutlikkusega.

1.8 Euroopa tööhõivestrateegia ning ELi sotsiaalse kaasatuse poliitika peab olema taas Euroopa Liidu prioriteetide keskmes ning rohkem rahalisi vahendeid tuleb eraldada selleks, et luua rohkem ja paremaid töökohti.

1.9 Komitee leiab, et ühine strateegiline raamistik vastab Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidest tulenevatele investeerimisprioriteetidele, sest selles määratletakse avatuma ja juurdepääsetavama tööturu pakutavad võimalused, eelkõige tööturul kõige enam tõrjutud inimeste (nt noorte, naiste, siserändajate, pikaajaliste töötute, eakate, puuetega inimeste, rahvusvähemuste jt) jaoks.

1.10 Komitee toetab sotsiaalfondi panust muudesse Euroopa 2020. aasta strateegia prioriteetidesse: teadustegevus ja innovatsioon, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kättesaadavus ja kasutatavus, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõime suurendamine, keskkonna kaitsmine, üleminek vähese CO₂-heitega majandusele ja ressursside säästev kasutamine.

1.11 Komitee toetab temaatilist kontsentratsiooni ja vastastikut täiendavust muude olemasolevate rahastamisvahenditega, et saavutada piisav ja nähtav mõju.

1.12 Komitee toetab ettepanekut, et vähemalt 20 % kõigist sotsiaalfondi vahenditest eraldatakse temaatilise eesmärgi „sotsiaalse kaasatuse edendamine ning vaesuse vastu võitlemine“ saavutamiseks, sest sellega soovitakse kaasata enim tõrjutud inimesed tööturule.

1.13 Partnerluspõhimõtte, mis kaasab majandus- ja sotsiaalpartnereid ning selliseid kodanikuühiskonda esindavaid organisatsioone nagu keskkonnapartnereid, valitsusväliseid organisatsioone ning asutusi, mis edendavad võrdseid võimalusi ja mitte-diskrimineerimist, on struktuurifondide ja eelkõige Euroopa Sotsiaalfondiga seotud meetmete asjakohase toimimise põhita-gatis.

1.14 Partnerluspõhimõtte elluviimist käsitlevas Euroopa tegevusjuhendis tuleb selgitada ja määratleda eri tasanditel tegutsevate partnerite rolli ning selgitada, et kuigi sotsiaaldialoog on sotsiaalpartnerite ainupädevuses, peab kõigile partneritele, kes

on loetletud fondide ühissätteid käsitleva määruse⁽²⁾ ettepaneku artiklis 5, olema tagatud juurdepääs fondide elluviimise eri etappidele, sh rakenduskavade kujundamisele ja elluviimisele, ning neile tuleb anda nende osalemise tagamiseks piisavalt rahalisi vahendeid.

1.15 Komitee ei nõustu sugugi komisjoni ettepanekuga kehtestada stabiilsus- ja kasvupaktiga seotud struktuurifondidele finantsantsioonid ning -stiimulid.

1.16 Ainult struktuurifondidest ei piisa kriisile vastuseisimiseks. Euroopa vajab teistsugust majandusjuhtimist, mille keskmes asetseb vastutustundlikkus ning mis püüdleb kasvu ja konkurentsivõime poole, soodustab investeerimist inimressurssidesse ning edendab õiglust, ühtekuuluvust ning solidaarsuse ja sotsiaalse kaasatuse põhimõtteid. ELi eelarvet tuleb nende põhimõtete järgi reformida.

1.17 Euroopa Sotsiaalfondile eraldatud eelarve tuleb hoida vähemalt samal tasemel kui eelmisel programmitöö perioodil. Fond peaks ühtlasi toetama kodanikuosalust, kodanikuühiskonda ja Euroopa ühiste väärtuste levitamist.

2. Taust: ELi mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekud ja ühtekuuluvuspoliitika 2014.–2020. aastal

2.1 Uue poliitilise raamistiku eelolevaks kümnendiks ehk Euroopa 2020. aasta strateegia kinnitas Euroopa Ülemkogu 17. juunil 2010.

2.2 Komisjon tutvustas 29. juunil 2011 ettepanekut „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve“, milles sätestatakse ELi uus finantsperspektiiv aastateks 2014–2020.

2.3 6. oktoobril 2011 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud struktuurifondide, kaasa arvatud Euroopa Sotsiaalfondi kohta.

2.4 Nende ettepanekute üle on kodanikuühiskonna ja sidusrühmadega ulatuslikult konsulteeritud. Konsultatsioon lõppeb aasta lõpuks. 2012. aasta jaanuaris avaldab komisjon viimased ettepanekud ühise strateegilise raamistiku kohta, mis esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.

2.5 Mis puudutab täpsemalt sotsiaalfondi tulevikku, siis komitee võttis 15. märtsil 2011 vastu arvamuse „Euroopa Sotsiaalfondi tulevik pärast 2013. aastat“⁽³⁾. Tuleks analüüsida, kas käesolevas arvamuses käsitletud peamised punktid on kirjas sotsiaalfondi tulevikku käsitlevas määruse ettepanekus.

⁽²⁾ COM(2011) 615 final.

⁽³⁾ ELT C 132, 3.5.2011, lk 8–14.

2.6 Majanduslik taust: uue finantsperspektiivi asjakohasel analüüsimisel ei saa jätta tähelepanuta üldist tausta selliste probleemidega nagu globaliseerumine, demograafilised muutused ja rändevood ning eelkõige sügav majanduskriis, mis on täielikult muutnud põhimõtteid, millele Euroopa 2020. aasta strateegia tugines. Seetõttu on esmatähtis, et investeringute suurendamine taristute, piirkondliku konkurentsivõime ja ettevõtete, kuid eelkõige VKEde ja sotsiaalmajanduse ettevõtete edendamisse käiks koos jätkusuutlikku töökohtade loomist toetavate meetmetega, mis on seotud tööturupoliitika, hariduse ja koolituse, sotsiaalse kaasatuse, töötajate, ettevõtete ja ettevõtjate kohandamisvõimega.

2.7 Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgid ja vahendeid, mis on üldjoontes head, tuleb paremini suunata ja uue olukorraga kohandada. Seda tuleks teha reguleeritud ja kaasava tööturu raames, mis pakuks Euroopa kodanikele, kuid eelkõige neile, kes on tööturul enim tõrjutud (nt noored, naised, siserändajad, pikaajalised töötud, eakad, puuetega inimesed, rahvusvähemused jt) võimalusi leida stabiilne ja heade töötingimustega töö, mis vastab nende omandatud teadmistele.

2.8 Sotsiaalfondi rahalistele vahenditele juurdepääsu rakendamist ja praktilisi aspekte tuleb oluliselt parandada. Need parandused seisnevad eelkõige bürokraatia vähendamises enne rakenduskaava elluviimist ja selle vältel, muutes rahalistele vahenditele juurdepääsu menetlused paindlikumaks, kiirendades eriti maksete süsteemi, et muuta programmide elluvijate finantskulud minimaalseks, ja lihtsustades arveldusmenetlusi ja kontode korrigeerimise menetlusi; muu hulgas tuleks kohaldada realistlikult, kuid laiemalt ühtsete maksumäärade põhimõtet.

2.9 Komitee leiab, et ühine strateegiline raamistik vastab Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidest tulenevatele investeerimisprioriteetidele, sest selles määratletakse avatuma ja juurdepääsetavama tööturu pakutavad võimalused, eelkõige tööturul enim tõrjutud inimeste (nt noorte, naiste, siserändajate, pikaajaliste töötute, eakate, puuetega inimeste, rahvusvähemuste jt) jaoks. Üldiseid toetusi peaks kasutama rohkem selleks, et väikesed valitsusvälised organisatsioonid saaksid fonde lihtsamini kasutada.

2.10 Euroopa Sotsiaalfond peab olema eelistatud vahend Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide elluviimiseks, eelkõige tööhõive, hariduse, sotsiaalse kaasatuse ja vaesusega võitlemisega seotud eesmärkide puhul. Fond peab toetama liikmesriikide poliitikat koostöösuuniste ja riiklike reformikavade raames. Komitee leiab, et riiklikud reformikavad peaksid sisaldama kõige haavatavamate ühiskonnarühmade, nt noorte, naiste, siserändajate, pikaajaliste töötute, eakate, puuetega inimeste (et riiklikud reformikavad täidaksid ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist tulenevaid kohustusi) ja rahvusvähemuste sotsiaalse kaasatusega seotud eesmärgid, aga ka vahe-eesmärgid Euroopa 2020. aasta strateegias sätestatud põhieesmärgi – vaesuses olevate inimeste arvu vähendamine 2020. aastaks 20 miljoni võrra – saavutamiseks.

2.11 Euroopa Sotsiaalfond peaks ühtlasi toetama kodanikuosalust, kodanikuühiskonda ja Euroopa ühiste väärtuste levitamist.

3. Üldmärkused sotsiaalfondi tulevikku käsitleva määruse ettepaneku kohta

3.1 ELi eelarvet tuleb suurendada, eelkõige peatükkides, mis toetavad majanduskasvu, sotsiaalset ühtekuuluvust, innovatsiooni (sh sotsiaalset innovatsiooni) ja säästvat arengut riigi ja piirkonna tasandil.

3.2 Komitee leiab, et komisjoni ettepaneku täitmisel ELi kogueelarve igal juhul väheneks, hoolimata finantstehingute maksu võimalikust kasutuselevõtmisest ja Euroopa Sotsiaalfondi suurendamisest.

3.3 Nagu praeguselgi programmitöö perioodil, saaksid piirkonnad nende majandusarengu taseme järgi diferentseeritud toetust. Samas ei tohiks seda taset mõõta ainult SKP järgi elaniku kohta. Tuleb arvestada ka muid kriteeriume, sh töötuse, tööhõive ja aktiivsuse määra, oskuste taset, vaesuse, heaolu ja sotsiaalse kaasatuse määra ning koolist väljalangejate protsenti.

3.4 Komitee nõustub ettepanekuga võtta kasutusele uus üleminekupiirkondade kategooria nende piirkondade jaoks, mille keskmine SKP elaniku kohta on 75–90 % ELi keskmisest, tingimusel et see ei vähenda kõige vaesematele piirkondadele antavaid vahendeid. Arvestades tööturul enim tõrjutud rühmade (pikaajalised töötud, noored, naised, siserändajad, eakad, puuetega inimesed ja rahvusvähemused) haavatavatust, peaks nende tööhõivet soodustavaid meetmeid saama rahastada sõltumata nende piirkonna kategooriast.

3.5 Struktuurifondid on põhivahendid piirkondade arengutaseme ühtlustamiseks ning mahajäämuse vähendamiseks kõige ebasoodsamates piirkondades ja ühiskonnarühmades, ja seda strateegia raames, mille eesmärk on viia ellu sellised prioriteetid nagu arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv liikmesriikides, piirkondades ja aladel.

3.6 On ilmselge, et praeguse majanduskriisi ajal peab Euroopa tööhõivestrategia olema taas Euroopa Liidu prioriteetide keskmes ning tuleb anda rohkem rahalisi vahendeid selleks, et luua rohkem ja paremaid töökohti.

3.7 Komitee on seisukohal, et Euroopa Sotsiaalfond on eelistatud vahend, mis võimaldab ELi sotsiaalpoliitika elluviimist toetada, eelkõige tööhõive, hariduse, sotsiaalse kaasatuse ja vaesusega võitlemisega seotud poliitika puhul, ning et sotsiaalfond peab seda esmatähtsat rolli Euroopa 2020. aasta strateegias hoidma.

3.8 Sotsiaalfond ei tohi piirduda tööhõivesuuniste elluviimisega nii, nagu need on praegu kindlaks määratud. Samuti tuleb suurendada sotsiaalfondi rolli sotsiaalmeetmete kava⁽⁴⁾ elluviimisel.

3.9 Sotsiaalfond peaks toetama nii liikmesriikide poliitika-meetmeid riiklike reformikavade raames kui ka aitama saavutada muid Euroopa 2020. aasta strateegia olulisi prioriteete: suuremad investeeringud teadustegevusse ja innovatsiooni, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõime suurendamine, üleminek vähese CO₂-heitega majandusele ja ressursside säästev kasutamine.

3.10 Praeguses erandlikus olukorras peab sotsiaalfond erandlikult keskenduma võitlusele majanduskriisiga ning kaitsma kõige ebasoodsamas olukorras olevaid töötajaid ja kodanikke kriisi tagajärgede eest, samuti ennetusmeetmetele kriisi järel, sealhulgas inimturvalisuse ja kaitsvõimekuse toetamisele. Konkreetset peab ta pakkuma toetust (loodetavasti ajutiselt) pikaajalistele töötutele, tööturult enim tõrjutud inimestele, noortele, naistele, sisseerandajatele, eakatele, puuetega inimestele, rahvusvahemustele jt.

3.11 Komitee hinnangul peab Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond selle eesmärgi saavutamiseks Euroopa Sotsiaalfondi täiendama ja lõppkokkuvõttes saama selle osaks, et töötuse vastu paremini võidelda ja hõlbustada fondi kasutamist. Samuti on oluline tagada, et kahe fondi põhimõtted oleksid sidusad, eelkõige partnerluse ja sotsiaalpartnerite osalemise osas.

3.12 Komitee teeb ettepaneku, et Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond kasutaks täiendavuse ja sidususe huvides Euroopa Sotsiaalfondi kogemust sotsiaalküsimustes. Kuna sotsiaalfondiga on saadud kogemusi taotluste küllaltki kiirel läbivaatamisel, siis oleks eelarvapädeva asutuse heakskiit vaid formaalsus, mis tugineks sotsiaalfondi antud positiivsel seisukohal.

3.13 Komitee ei poolda põllumajandustootjate lisamist Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi pädevusvaldkonda, sest see tähendaks, et suur osa fondist või isegi selle juhtimine antaks põllumajandusele. Ühine põllumajanduspoliitika ja uus kriisiabireserve peab suutma põllumajandussektorit tõhusamalt toetada. Ühtlasi soovib komitee saada kinnitust, et Euroopa Sotsiaalfondi tehnilise abi vahendid on ka edaspidi kodanikuühiskonnale kättesaadavad ja juurdepäsetavad (juhime tähelepanu sellele, et tehnilist abi ei ole Euroopa Sotsiaalfondi määruses eraldi nimetatud).

3.14 Komitee leiab, et partnerluspõhimõte peab olema kesksel kohal selle tagamisel, et ELi struktuurifondidega seotud meetmeid viiakse korrektselt ellu. Struktuurifonde käsitlevates määrustes tuleb väljendi „riikide praegused eeskirjad ja tavad“ kasutamise asemel määratleda selgelt partnerluspõhimõte, määrates seejuures selgelt kindlaks iga partneri funktsiooni

kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Komitee soovib kodanikuühiskonna eraldi tunnustamist sotsiaalset kaasamist ja vaesusevastast võitlust käsitlevate projektide esitajana (nagu on rõhutatud Euroopa 2020. aasta strateegias).

4. Konkreetsed märkused ja ettepanekud peatükkide kohta

4.1 Üldsätted

4.1.1 Komitee pooldab temaatilist käsitlust, milles keskendutakse neljale temaatilisele eesmärgile, mis jagunevad tegevusalade ja investeerimisprioriteetide järgi:

- tööhõive ja tööjõu liikuvuse parandamine;
- investeerimine haridusse, oskustesse ja elukestvasse õppesse;
- sotsiaalse kaasatuse edendamine ning vaesuse vastu võitlemine;
- institutsionaalse suutlikkuse parandamine ja avaliku halduse tõhustamine.

4.1.2 Vähemalt 40 % kõigist sotsiaalfondi vahenditest igas liikmesriigis tuleb eraldada temaatilise eesmärgi „tööhõive ja tööjõu liikuvuse parandamine“ saavutamiseks. Komitee pooldab ettepanekut, et vähemalt 20 % kõigist sotsiaalfondi vahenditest eraldatakse temaatilise eesmärgi „sotsiaalse kaasatuse edendamine ning vaesuse vastu võitlemine“ saavutamiseks, et toetada sotsiaalset kaasatust tööhõive ja koolituse kaudu, eelkõige selliste kõige haavatavamate rühmade puhul nagu noored, naised, sisseerandajad, eakad, puuetega inimesed, rahvusvahemused jt. Selle eesmärk on vähendada 2020. aastaks vaeste arvu vähemalt 20 miljoni võrra.

4.1.3 Euroopa 2020. aasta strateegia järgi peavad tööhõive parandamine, sotsiaalse kaasatuse edendamine ning haridus olema jätkuvalt sotsiaalfondi prioriteetidid.

4.1.4 Sotsiaalfond peab toetama territoriaalseid tööhõivepakke ning kohalikke algatusi tööhõive, sotsiaalse kaasatuse ja hariduse toetuseks ning turu elavdamiseks uute ettevõtete, eriti VKEde ja sotsiaalrajanduse ettevõtete loomise kaudu, samuti nt e-kaasatuse, kultuuri ja loovuse edendamiseks, sest need algatused parandavad inimeste tööalast konkurentsivõimet, aga ka eesmärgiga edendada kodanikuühiskonna osalemist otsustusprotsessides, toetada kodanikuühiskonda üldiselt ja levitada Euroopa ühiseid väärtusi.

4.1.5 Komitee toetab rõhuasetust sotsiaalsele innovatsioonile ja võimalusi toetada projekte sotsiaalrajanduse, sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalsete ettevõtete valdkonnas.

⁽⁴⁾ „Uus sotsiaalmeetmete kava: võimalused, juurdepääs ja solidaarsus 21. sajandil Euroopas“ (COM(2008) 412 final).

4.1.6 Komitee leiab, et sotsiaalfondi toetus rahvusvahelisele koostööle on vahend, mille abil saab edendada üksteiselt õppimist ja seega suurendada sotsiaalfondi toetatava poliitika tõhusust.

4.2 Kavandamise ja rakendamise erisätted: partnerluspõhimõte

4.2.1 Komitee leiab, et partnerluspõhimõte peab olema kesksel kohal selle tagamisel, et ELi struktuurifondidega seotud meetmeid viiakse korrektselt ellu.

4.2.2 Struktuurifonde käsitlevates määrustes tuleb väljendi „riikide praegused eeskirjad ja tavad” kasutamise asemel määratleda selgelt partnerluspõhimõte, määrates seejuures selgelt kindlaks iga partneri funktsiooni kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Selleks tuleks tagada vajalik rahastamine.

4.2.3 Partnerluspõhimõtte elluviimist käsitlevas Euroopa tegevusjuhendis tuleb selgitada ja määratleda eri tasanditel tegutsevate partnerite rolli ning selgitada, et kuigi sotsiaaldialoog on sotsiaalpartnerite ainupädevuses, peab kõigile partneritele, kes on loetletud fondide ühissätteid käsitleva määruse⁽⁵⁾ ettepaneku artiklis 5, olema tagatud juurdepääs fondide elluviimise eri etappidele, sh rakenduskavade kujundamisele ja elluviimisele, ning neile tuleb anda nende osalemise tagamiseks piisavalt rahalisi vahendeid.

4.2.4 Partneritel peab olema algusest peale juurdepääs tehnilise abi vahenditele, et neil oleks võimalik osaleda struktuurifondide programmide strateegilises kavandamises, elluviimises ja järelevalves. Tehniline abi on väga oluline ka osalemise tagamiseks järelevalvekomiteedes, mis kujundavad ja viivad rakenduskavad kõikidel tasanditel ellu, aga ka selle tagamiseks, et tehniline abi on kättesaadav võimalikele projekti elluviijatele.

4.2.5 Praegune konsulteerimisviis, kus sotsiaalpartneritega konsulteeritakse koostöös liikmesriikidega sotsiaalfondi komitees, on hea näide, mida võiks laiendada kõikidele fondidele. Komitee soovib samasse osalemissüsteemi kaasata kõik fondide üldsätteid käsitleva määruse artiklis 5 nimetatud partnerid.

4.2.6 Toetus sotsiaalpartnerite ja teiste sidusrühmade, kuid eelkõige valitsusväliste organisatsioonide osalemiseks sotsiaalfondi toetatavas tegevuses ei peaks olema suunatud ainult kõige vaesematele piirkondadele ja see ei tohiks sõltuda ühtekuuluvusfondist, vaid vastupidi, see peaks laienema kõikidele ELi liikmesriikidele ja piirkondadele.

4.2.7 Komitee leiab, et 2 % kõigist sotsiaalfondi vahenditest tuleks eraldada sotsiaalpartnerite osaluse toetuseks ning 2 % sotsiaalfondist toetatud tegevuse ühissätteid käsitleva määruse artiklis 5 nimetatud muude partnerite osalusele.

4.3 Menetlusi, tulemusi ja tingimusi käsitlevad erisätted

4.3.1 Komitee jagab arvamust, et fonde tuleb paremini kooskõlastada ja parandada fondide kasutamise hindamist, toimimist ja tulemusi.

4.3.2 Komitee toetab ka kõiki meetmeid, mille eesmärk on piirata ja suunata struktuurifondide prioriteete, vähendada nõudeid ja halduskoormust ning kiirendada maksete tegemist.

4.3.3 Seega tuleb määratleda tulemusnäitajad, kuid samavõrd olulised on kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed kriteeriumid. See hõlmab tulemuste hindamist võetud meetmete tõhususe, loodud töökohtade töötajate ja mitmete positiivsete meetmete alusel, mis on võetud sotsiaalse kaasatuse tagamiseks.

4.3.4 Komiteel on siiski tõsiseid kahtlusi, kas vahendite eraldamist tasub alati siduda tulemustega. Tööhõivepoliitikas ja üldisemalt sotsiaalpoliitikas on tulemusi raskem mõõta ja need ei ole nii nähtavad kui näiteks transpordipoliitikas. Eriti kehtib see juhul, kui piiratakse vaid koguseliste majandusnäitajatega, nagu näiteks töökohad. Selle asemel tuleks propageerida kõige keerulisemas olukorras oleva elanikkonna abistamisega seotud tulemusnäitajate (näiteks läbitud vahemaa) ja kvalitatiivsemate näitajate (sealhulgas vabatahtlik töö) kasutamist. Kui vahendite eraldamine on seotud tulemustega, siis võib juhtuda, et neil, kes on tööturul enim tõrjutud ja kellel on seega vähem võimalusi saavutada lühiajaliselt nii-öelda positiivseid tulemusi, võivad olla piiratud võimalused või ei pruugi olla mingit võimalust fonde kasutada. Seetõttu peaksid sotsiaalfondist kaasrahastatud programmide tulemuste hindamiseks sotsiaalfondi määruuses olema asjakohased „ühised tulemuste näitajad osalejate kohta”, mis peegeldaksid raskusi tulemuse mõõtmisel.

4.3.5 Sotsiaalfondi määruus peaks üksustele seatavate ühiste tulemuste näitajate hulka lisama partnerluses koostatud projektide arvu ja osalejatele seatavate ühiste pikaajaliste tulemuste näitajate hulka osalejad, kes on vähendanud oma sotsiaalset sõltuvust.

4.3.6 Euroopa Liidu fondide kasutamise tingimustes tuleks kindlasti rõhutada valitud ja tõhusaid eesmärke, mitte karistada nõrgemaid liikmesriike. Tingimusi tuleks täiendada nii, et need toetaksid majanduskasvu, tööhõive suurenemist ja sotsiaalset ühtekuuluvust.

4.3.7 Komitee ei nõustu sugugi komisjoni ettepanekuga kehtestada stabiilsus- ja kasvupaktiga seotud struktuurifondidele finantssanktsioonid ning -stiimulid. Karistused karistaksid niigi nõrku liikmesriike, piirkondi ja alasid.

⁽⁵⁾ COM(2011) 615 final.

4.3.8 Pealegi seaks makromajanduslike kohustuste rikkumine ohtu ka Euroopa solidaarsuse, mis ei ole veel piisavalt välja arenenud. Selle tulemuseks oleks Euroopa Liidu kõige haavatavamate rahvaste ja ühiskonnarühmade vaesumine, mis on vastuolus Lissaboni lepingus taas kinnitatud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika aluspõhimõtetega.

Brüssel, 22. veebruar 2012

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON
